

ניסיונות לארגן משטי סיוע לרצועת עזה מתורכיה

29 בנובמבר 2023

עיקרים

- ◀ ב-20 בנובמבר 2023 דווח על יוזמה לרכז בתורכיה 1,000 ספינות מרחבי העולם שיפליגו לכיוון רצועת עזה כדי לשבור את ה"מצור" הישראלי על הרצועה. הכוונה הייתה להוציא את המשט ב-23 בנובמבר 2023. אולם טרם דווח על יציאתו לדרך. מארגני המשט ציינו כי המשט הוא תגובה ומעשה של אי ציות אזרחי נגד "הטבח הבלתי אנושי" שישראל מבצעת ברצועת עזה וכי מדובר ביוזמה אזרחית לחלוטין ואין בכוונתם לנסות לשבור את ה"מצור" על הרצועה אלא להשבית את קווי האספקה לישראל במשך מספר ימים. הם גם הדגישו כי ישמרו בקפדנות על הכללים הבינלאומיים כדי לא לתת תירוץ לישראל לתקוף את הספינות.
- ◀ אין זו היוזמה היחידה לארגן משט סיוע לרצועת עזה מאז תחילת המלחמה. כך למשל דווח, כי אגודת ספינת "מאווי מרמרה" התורכית¹ הודיעה על ארגון משט לרצועת עזה של כלי שיט ממדינות שונות בתגובה על "פשעי ישראל" וכי מארגני המשט פתחו בקמפיין מימון המונים לרכישת ספינות ומצרכי סיוע הומניטריים עבור המשט.
- ◀ ב-22 בנובמבר 2023 התכנסו באיסטנבול ארגוני סולידריות פלסטיניים ומוסדות חברה אזרחית מרחבי העולם והכריזו על השקת "הקמפיין הבינלאומי להצלת עזה". הם הודיעו על תחילת תהליך לרכישת מספר ספינות משא להעברת סיוע לרצועה, ואפשרות לרכישת ספינות נוסעים קטנות כדי לשגרם לרצועת עזה. מועד השיגור שננקב הוא חודש דצמבר 2023.
- ◀ נראה כי המשטים שעודם בשלב התכנון בלבד, הם לפי שעה בבחינת אקט של הפגנת סולידריות עם רצועת עזה ולא ברור מתי הם מתכננים לצאת לדרכם והאם הם מתכוונים בכלל להגיע לחופי רצועת עזה. יצוין כי מאז אירוע "המרמרה" לא הצליחו הארגונים העוסקים בשיגור משטים לרצועת עזה לארגן משט בסדר גודל שכזה וכי כל המאמצים שנעשו בנושא הסתיימו מבלי שהספינות אשר הצליחו לצאת לדרך הגיעו לאזור.

¹ הספינה התורכית מאווי מרמרה עמדה בראש משט של שש הספינות לרצועת עזה בשנת 2010 שאורגן על ידי הארגון התורכי IHH. כניסתם לרצועה נמנעה על ידי צה"ל מה שגרם לעימותים אלימים ולמותם של עשרה מאנשי הספינה. ראו פרסום מרכז המידע מ-23 בינואר 2011: "[עדויות מפורטות של קציני וחיילי צה"ל, הנחשפות לראשונה ונתמכות ע"י תיעוד רב, ממחישות את אופייה ההתקפי והברוטאלי של לחימת פעילי ה-IHH ושותפיהם על גבי ה"מרמרה"](#)".

משט לרצועת עזה

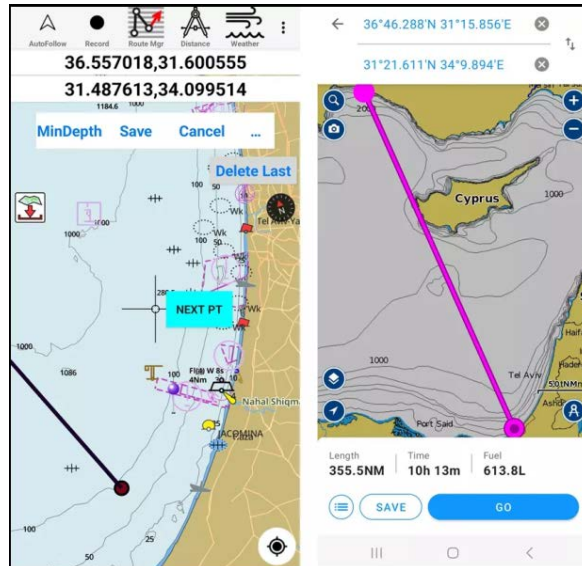
◀ ב-20 בנובמבר 2023 דווח על כוונה לרכז בתורכיה 1,000 ספינות קטנות מרחבי העולם שיפליגו לכיוון רצועת כדי לשבור את ה"מצור" הישראלי. דווח כי אלה הן ספינות קטנות שעל סיפון כל אחת מהן בין 6-8 בני אדם, כולל הצוות. לדברי המארגנים רבים יצאו למשט בלויית בני משפחותיהם. כאשר הכוונה המקורית הייתה להוציא את המשט לדרכו ב-23 בנובמבר 2023.

◀ רוב פרטי המשט נחשפו בראיון שהעניק Volkan Okçuğlu האחראי על הצד התורכי של ההתארגנות, שציין כי הוא משתתף במשט יחד עם משפחתו (אתר Türkiye Gazetesi , 20 בנובמבר 2023):

◆ **מטרת המשט:** המטרה היא להשבית את קו האספקה הימי לישראל למשך שבוע או עשרה ימים ולמחות על ה"מצור" שמטילה ישראל על רצועת עזה.

◆ **משתתפי המשט:** במשט אמורים להשתתף 4,500 בני אדם מארבעים מדינות. רוב המשתתפים הם מרוסיה (313 ספינות) ומספרד (104 ספינות). רק 12 בעלי סירות מתורכיה ישתתפו במשט. במשט לא ישתתפו ספינות ממדינות ערב. Volkan Okçuğlu הביע צער על ההשתתפות התורכית הדלה והביע תקווה שמספר הספינות יגדל. כמו כן הוא הביע צער שאין במשט נציגות ממדינות ערב. הוא ציין כי בין המשתתפים פוליטיקאים, אנשי עסקים, סופרים, עורכי דין ואנשי אקדמיה. לדבריו, משתתפים מאירופה ומארה"ב השקיעו בממוצע 14,000 דולר כדי להשתתף בו. Okçuğlu ציין כי אלפי אנשים רוצים להשתתף במשט לעזה, וביניהם נשים רבות. הוא הוסיף כי הם מנהלים משא ומתן על אפשרויות השכרה או רכישה של ספינות נוספות.

◆ **מסלול:** לדברי המארגנים, המשט יצא מתורכיה. הוא יעצור בקפריסין כדי להעמיס את האספקה הדרושה, ומשם ימשיך לנמל אשדוד. לטענתם, ישראל לא יכולה לחסום אותם במים הבינלאומיים והדבר הראשון שהיא יכולה לעשות הוא להזהיר אותם באמצעי הקשר. לאחר מכן, יש לה הזכות לערוך חיפוש ולסגת. היא יכולה לעשות זאת במים הבינלאומיים. במים הטריטוריאליים הפלסטיניים אין לה סמכות מלבד לגרור אותם לנמלים בישראל עם סירות וספינות ולהטיל קנסות. אולם ישראל תשלם מחיר כבד לאחר שתנסה למנוע מצי שלום בינלאומי כל כך גדול להגיע לאזור.

המסלול המתוכנן של המשט (אתר Türkiye Gazetesi, 20 בנובמבר 2023)

◆ **הערכת תגובת ישראל:** הם מודעים לאתגרים החמורים המצפים להם. יחד עם זאת נראה של ישראל אין סיכוי לנסות לחזור על "הטירוף" של מאווי מרמרה, שכן הספינות מניפות את דגלי ארה"ב, בריטניה, לוקסמבורג, רוסיה, גרמניה, ספרד, פולין ומדינות רבות נוספות, ולא ימצא "אפילו אולר" על סיפון. הוא הוסיף כי לישראל אין עילה להתערבות במים הטריטוריאליים הבינלאומיים, וכי ברגע שהם ייכנסו למים הטריטוריאליים של עזה, המקסימום שישראל יכולה לעשות הוא חיפוש. לדבריו, הוא קיים את הפגישות הנדרשות עם הרשויות הרשמיות, והוא נפרד מכולם, שכן "אחרי הכל, הכוח נגדנו הוא ישראל". הוא אמר כי הם חישבו את כל העלויות והסיכונים הקשורים למשט, וכי הם מוכנים לכל אפשרות.

◀ בכתבת המשך באתר דווח כי כלי התקשורת הישראלים דיווחו על המשט כעל "התפתחות מסוכנת" ותקפו את, Volkan Okçuoğlu. הוא אמר בתשובה לשאלה על האיומים המגיעים מישראל, כי ישראל החלה בפעילות לקעקע את היוזמה בערוצים שונים, וכי איומי ישראל לא שווים דבר לעומת החוב לנרצחים ברצועת עזה, וכי הוא לא מתכוון לחזור בו מדרך זו. Okçuoğlu הוסיף כי הוא איש עסקים, ולא אכפת לו שהרווחים שלו יירדו, או שאולי הוא לא יוכל להגיע למדינות מסוימות ביאכטה שלו, או שישראל תירה בו. לדבריו, אשתו והוא סיכנו הכל, והפקידו את ילדיהם אצל ידידים שהם סומכים עליהם (אתר Türkiye Gazetesi, 22 בנובמבר 2023).

סטטוס ההכנות

◀ מעיון בחשבון X של Volkan Okçuoğlu עולה כי במספר ציורים הוא ציין שהוא מתכוון לשוט בספינה שלו, וכי הוא ישמח אם אדם או גוף כלשהם ייקח על עצמו לארגן את היוזמה. בציף ב-17 בנובמבר 2023 הוא כתב כי מדובר ביוזמה אזרחית לחלוטין וכי אין בכוונתם לנסות לשבור את ה"מצור" על הרצועה.

◀ ב-21 בנובמבר 2023 הוא השיב לגולש שביקש להצטרף ליוזמה, כי כרגע נערכים הסידורים, הם עומדים בקשר עם ארגונים בינלאומיים, והם יודיעו על מועד ההפלגה במהלך השבוע. ב-20 בנובמבר, הוא כתב כי למען

בטחון היוזמה, הוא לא מתכוון לפרסם מעתה ואילך מידע בחשבון. במספר תשובות לגולשים הוא ציין כדרך התקשרות איתם את פונקציית ההודעה הפרטית (DM) באינסטגרם.

◀ ב-22-24 בנובמבר הוא פרסם מספר ציורים שעסקו בהשתתפותו בהעמסת סיוע המיועד לרצועת עזה על ספינת משא, שנשלחה ע"י הרשויות התורכיות לעזה.

◀ בתגובה לטור שכתב על היוזמה של העיתונאי בני אבני ב-The New York Sun, כתב Okçuoğlu ב-25 בנובמבר 2023 כי מאווי מרמרה והמחאה הזו הן תנועות שונות מאוד וכי למחאה זו אין מנהיג שכן, לטענתו, אנשים מצפוניים לא צריכים מנהיג (חשבון X של Volkan Okçuoğlu, 25 בנובמבר 2023).

יוזמות נוספות

◀ במקביל ליוזמה הנוכחית דווח מאז תחילת המלחמה ברצועת עזה על מספר יוזמות נוספות לשגר ספינות סיוע לרצועת עזה. יש לציין שכל היוזמות מתבססות בתורכיה וכי בכלן מעורב **זאהר ביראוי, פעיל חמאס ותנועת האחים המוסלמים מבריטניה**,² המשמש כיו"ר הוועדה הבינלאומית לשבירת ה"מצור" על עזה, שהינה חברה מייסדת בקואליציית צי החירות ואשר היה ממובילי משט המאווי מרמרה.

◀ כך למשל דווח, כי אגודת ספינת "מאווי מרמרה" התורכית³ הודיעה על ארגון משט לרצועת עזה של כלי שיט ממדינות שונות בתגובה על "פשעי ישראל" וכי מארגני המשט פתחו בקמפיין מימון המונים לרכישת ספינות ורכישת מצרכי סיוע הומניטריים עבור המשט. לא צוינו פרטים לגבי מועד או מסלול המשט אולם, באתר הודגש שפעולותיהם נגד ה"מצור" הימי בעזה תהיינה כפופות לעיקרון של הימנעות מאלימות וביצוע התנגדות לא אלימה (אתר המשט, 16 בנובמבר 2023). יצוין שמשרדי האגודה ממוקמים באיסטנבול, והיא חברה ב-The international Freedom Flotilla Coalition (FFC) – ארגון בינלאומי לארגון משטים לשבירת ה"מצור" על עזה שסניפו הראשי נמצא בווישינגטון (אתר האגודה וחשבון blue Marmara X, 15 בנובמבר 2023; (freedomflotilla.org, nonviolenceinternational.net).

◀ בבדיקה עלה כי את המשט מארגן **זאהר ביראוי, פעיל חמאס ותנועת האחים המוסלמים מבריטניה**,⁴ המשמש כיו"ר הוועדה הבינלאומית לשבירת ה"מצור" על עזה, שהינה חברה מייסדת ב"קואליציית צי החירות", שהינה ממובילי משט המאווי מרמרה (mavimarmara.org, 8 בנובמבר 2023). וכי הוועדה הבינלאומית לשבירת ה"מצור" על עזה, שהינה אחד הגופים המייסדים של "קואליציית צי החירות", מסגרת על בינלאומית העוסקת בארגון משטים, שבראשה עומד זאהר ביראוי, הודיעה על תחילת ההכנות, ב-14

² להרחבה ראו פרסום מרכז המידע מ-18 בספטמבר 2019: "[פעיל פלסטיני בבריטניה, המזוהה עם חמאס, מודה, כי פרויקט המשטים לרצועת עזה לא נועד "לשבור את ה"מצור" ולהעביר סיוע הומניטארי לרצועה אלא לקדם את המאבק התודעתי נגד ישראל"](#).

³ הספינה התורכית מאוי מרמרה עמדה בראש משט של שש הספינות לרצועת עזה בשנת 2010 שאורגן על ידי הארגון התורכי IHH. שכניסתם לרצועה נמנעה על ידי צה"ל מה שגרם לעימותים אלימים ולמותם של עשרה מאנשי הספינה. ראו פרסום מרכז המידע מ-23 בינואר 2011: "[עדייות מפורטות של קציני וחילי צה"ל, הנחשפות לראשונה ונתמכות ע"י תיעוד רב, ממחישות את אופייה ההתקפי והברוטאלי של לחימת פעילי ה-IHH ושותפיהם על גבי ה"מרמרה"](#).

⁴ להרחבה ראו פרסום מרכז המידע מ-18 בספטמבר 2019: "[פעיל פלסטיני בבריטניה, המזוהה עם חמאס, מודה, כי פרויקט המשטים לרצועת עזה לא נועד "לשבור את ה"מצור" ולהעביר סיוע הומניטארי לרצועה אלא לקדם את המאבק התודעתי נגד ישראל"](#).

בנובמבר 2023 כדי "להפליג שוב בקרוב כדי לשבור את ה"מצור" על עזה ולהכניס סיוע הומניטרי דחוף לרצועה", אך נראה שההכנות התקיימו במהלך החודש האחרון (אתר ARABI21, 14 בנובמבר 2023).

מימין: כרזה המכריזה על המשט (אתר האגודה וחשבון blue Marmara X, 15 בנובמבר 2023). משמאל: התכנסות מארגני המשט: זאהר ביראוי במרכז ומסמל בידי "יו" (mavimarmara.org, 8 בנובמבר 2023)

◀ ב-22 בנובמבר 2023 התכנסו באיסטנבול עשרות ארגוני סולידריות פלסטיניים ומוסדות חברה אזרחית מרחבי העולם והכריזו על השקת "הקמפיין הבינלאומי להצלת עזה" (The International Campaign to Save Gaza). בכינוס השתתפו אישים ערבים ובינלאומיים ופעילי זכויות האדם שחלקם פעלו בעבר להוצאת משטים לרצועת עזה. בין המשתתפים בכינוס היו נציג היוזמה האלג'ירית לסיוע לעזה, עאמר והאב; יו"ר ועדת פלסטין בפרלמנט הירדני, פראס אלעג'ארמה; יו"ר Ship to Gaza Norway, פרופסור Torstein Dahle, שייצג את קואליציית צי החירות; ויו"ר אגודת מאווי מרמרה התורכית, Ismail Songür. דווח כי הקמפיין נשען על תמיכה ומימון עממיים באמצעות קמפיינים לגיוס תרומות שמארגנים המוסדות המשתתפים בקמפיין.

◀ קואליציית צי החירות, הודיעה על הצטרפותה לקמפיין ופרסמה את הצהרת היסוד שלו, לפיה מטרתה העיקרית היא העברת סיוע לתושבי רצועת עזה. במסגרת זאת הודיע הקמפיין על תחילת תהליך לרכישת מספר ספינות משא להובלת סיוע לרצועה. גם הרעיון של רכישת ספינות נוסעים קטנות נמצא בבחינה. בחזית היוזמות של הקמפיין עומדת שיגור מהיר של ספינות סיוע וסיוע רפואי, בתיאום עם גורמים בינלאומיים המנוסים בפקוח על שיירות סיוע וסיוע הומניטרי בהתאם לחוקים ולתקנות הבינלאומיים המסדירים מתן סיוע בעתות עימות. הקמפיין יתחיל מיידית את תהליך הרכש עבור הסיוע הדרוש, בהתאם לנהלים שנקבעו להערכת הסיוע הנדרש וקביעת האמצעים היעילים ביותר לספקו. לאחר מכן, הסיוע יישלח לתושבי עזה במהירות האפשרית.

◀ הקמפיין הצהיר כי הוא לא יחסוך מאמץ כדי להבטיח שספינות הסיוע ייצאו לכיוון עזה לפני סוף דצמבר 2023. זאהר ביראוי, שהינו גם יו"ר הוועדה המכינה של הקמפיין, אמר כי הספינות ייצאו מכמה ערים ברחבי העולם בסוף דצמבר 2023 (אתר Orinoco Tribune, 26 בנובמבר 2023; אתר "קואליציית צי החירות", 24 בנובמבר 2023; אתר arabi21, 24 בנובמבר 2023). פעילת זכויות האדם Medea Benjamin מסרה כי הקמפיין מתכנן לשגר שלוש ספינות גדולות לרצועת עזה (חשבון X של Medea Benjamin, 23 בנובמבר 2023).

הכינוס להשקת "הקמפיין הבינלאומי להצלת עזה". משמאל: זאהר ביראוי נואם (אתר arabi21, 24 בנובמבר 2023)

המשתתפים בכינוס (חשבון X של Medea Benjamin, 23 בנובמבר 2023)

◀ יצוין כי גם ביולי 2023 דווח על יוזמה של "קואליציית צי החירות" לשגר ספינה נורבגית (חנט'לה) במטרה להעלות את המודעות ל"מצור" המוטל על רצועת עזה, להגביר את הלחץ העממי על ישראל, ולהשיג תמיכה בקרב הציבור באירופה. (חשבון הטוויטר של עצאם יוסף, יושב ראש הרשות העממית העולמית לתמיכה בעזה ויו"ר קמפיין השיירות "מיילים של חיוכים", 7 ביולי 2023).

◀ **זאהר ביראוי**, אמר כי הספינה תפליג בין מספר מדינות אירופאיות עד סוף אוגוסט 2023. הוא הוסיף כי הם יכריזו במועד מאוחר יותר האם הספינה תפליג לכיוון מזרח הים התיכון במטרה לנסות שוב לשבור את ה"מצור" על רצועת עזה, אך הדגיש כי היא עשויה להסתפק בסוירים בנמלי אירופה. הוא ציין שההחלטה תהיה בהתאם לנסיבות המדיניות, לתנאים הלוגיסטיים ולגורמים משפיעים. ביראוי גם הדגיש כי הם מודעים לחלוטין לתוצאות האפשריות ולדרך הקשה שהם צועדים בה (פלסטין און ליין, 10 ביולי 2023).

◀ באתר Ship to Gaza Norway דווח ב-18 במאי 2023 כי לאחר מסע מוצלח לאורך חופי נורבגיה באפריל ומאי 2023, הספינה "חנט'לה" נערכת למסע לאירופה, שבמסגרתו תבקר מאמצע יוני עד אמצע אוגוסט במספר נמלים בשוודיה, דנמרק, גרמניה, הולנד, ויילס, אנגליה, סקוטלנד, אירלנד וצרפת. באתר של הארגון הבריטי Palestine Solidarity Campaign (PSC) דווח ב-2 ביולי כי לאחר ביקורים בליברפול וקרדיף, תעגון הספינה בבריסטול בין 10-19 ביולי, ובסאות'המפטון בין 21-24 ביולי 2023.

◀ למותר לציין שהספינה הסתפקה בסיור בחופי אירופה והיא לא הגיעה לרצועת עזה.

משמאל: הספינה חנט'לה. מימין: זאהר ביראוי על סיפון הספינה (חשבון הטוויטר של עצאם יוסף, 7 ביולי 2023)